

KULTUUR

"Igal unenäol on oma algus ja lõpp"

7. veebruaril võib esmakordselt Estonia Teatri Talveaia valgete võlvide all vaadata spetsiaalselt selle saali jaoks tehtud balletti. Modernballeti "Värvilised unenäod "Macbethi" teemale" lavastaja ja koreograaf on 22-aastane Estonia Teatri balletisolist Dimitri Harchenko. Muusika autor on Alfred Schnittke. Neljapäeva õhtul näidati ajakirjanikele pärast lühikest pressikonverentsi balleti n.ö. musta varianti. Äkilise külma tõttu polnud Helsingist üks lavadekoratsiooni detaili kohale jõudnud, kuna laev selsis lahe taga jäävangis.

Dimitri Harchenko kirjeldas balleti loometeed lühidalt nii: "Esmalt oll mõte teha Estonia Talveaia ballett. Telseks – süžhee vallik: arvestada tulli, et saal on väike. Mis mõjub kõige paremini kammersaalis – ikka tragöödia. Üks tugevamaid külgi etendusel on kahtlemata muusika," puhkeb noor koreograaf millegipärast naerma. Schnittke (kellelt muide Dimitri sai loa tema muusikat oma balletis kasutada) muusika kasutamiseni jõudis lavastaja pärast pikka kaalumist.

Balletti hakati tegema poolteist aastat tagasi. Harchenko toonitas, et peatähelepanu on unenäudel, mitte "Macbethil". Macbeth on ainult alus, millele

Leedi Macbeth (Anu Ruusmaa): vaarudes kuriteo raskuse all. Foto: Harri Rospu

etendus üles ehitati. Tegelasigi on Harchenko balletis märgatavalt vähem: ainult Macbeth, leedi Macbeth ja kolm nõida-leedit. "Etendus on sellest, kuidas juhus suunab inimest ja tema elu."

Macbethina esineb Dimitri ise. Leedi Macbethina võib näha Anu Ruusmaad (küalisena tantsuteatrist Fine 5). Kolme leedit-nõida tantsivad Marina Keszler, Katrin Kivimägi ja Kaja Kreitzberg.

Talveaia seintel ripuvad Epp-Maria Kokamäe maalid naisest tunnetekeerises. Reili Evarti ja Liina Keevalliku, lavadekoratsioonide ja kostüümide autorite arvates sobivad need pildid balletiga ideaal-

selt.

Suvel on kavas seda etendust vabas õhus lavastada, muidugi väikeste muudatustega. Töenäoliselt saaksid vabaõhuetendused toimuma Pirita või Dominiiklaste kloostri.

Ballett koosneb seitsmest unenäost. "Igal unenäol on oma algus ja lõpp. Ma järjestasin tantsutsükli nii, et vahelduvad osad oleksid kontrastsed," ütles Dimitri.

Viimaks ometi mattus saal pimedusse. Järsu kiirena löikab tumedusse prozhektoriikiir, mida mööda sammus Dimitri...ei, Macbeth, küünal peos. Alandliku näoga sammus ta laua juurest

laua juurde, pisikesi laual olevaid küünlaid süüdates. Ilmuvad välja nõiad-leedit ja hakkavad talveaia taimi kastma, kes kastekannust, kes sõrmedega topsist vett piserdades.

Ballett, tragöödia rullub lahti. Tegevustik on Shakespeare näidendi lugenule äratuntav. Siin ennustavad nõiad Macbethile tulevikku, samas vaarub leedi Macbeth sooritatud veretöö koormat kandes ja hõõrub meeleheitlikult käsi, nõiad-leedit teda ümbritsemas nagu harpüiad. Nad on osavõimatud, nad on lihtsalt seal ja nende liikumine ei väljenda hukkamõistu ega kaastunnet. Macbeth kõlgub (verise) trooni kohal. Ta ei võta erilisemalt sündmustest osa, liigutustest väljendub kahtlus ja kindlusetus. Ja ettehelde - leedi Macbethile, kes on olukorra väljapääsmatust endale teadvustanud.

Etendus lõpeb. Värvid laes ei veikle enam ja muusika vaibub tasakesi. Tasakesi süttivad laelambid ja näitlejad lippavad kulisside varju. Jahedas saalis istunud tõttavad õigu judistades üleriliete varju. Garderoobist lippavad läbi nõiad-leedit, üll suurem jakk, garderoobitadi kiirustamise saatel: "Seal on soojem, minge sinna poole."